

4

<9v.

10-30 MIN

LUONNON HAVAINNOIMINEN ERI AISTEIN

HARJOITTEEN TAVOITE

Luontokokemukset ja luonnon aistiminen eri aistien avulla.

HARJOITTEEN KUVAUS LYHYESTI

Tutustutaan luontoon eri aisteja käyttäen, esimerkiksi kuunnellaan luonnon ääniä tai haistellaan ja tunnustellaan luonnon elementtejä. Jokaiselle aistille on tehtäviä, joista voit valita yhden tai toteuttaa useampia samalla harjoituskerralla.

HARJOITTEEN KESTO

Yhden aistiharjoitteen kesto n. 10–15 min.

HARJOITTEEN AJOITUS

Tehtävät sopivat alku- tai loppuleikiksi.

VÄLINEET

Hajuaistileikkiin muovimukeja tms. kuppeja. Kuuloaistiharjoitukseen pyöreitä paperi- tai pahvilappuja sekä kyniä.

TOTEUTUS

Luontokuvaaja (Näköaistiharjoitus)

Jaa lapset pareihin. Toinen parista toimii ohjaajana ja toinen on valokuvaaja. Ohjaaja kuljettaa valokuvaajaa maastossa (turvallisesti!) ja pysäyttää kuljetuksen haluamassaan kohdassa, jossa hän pyytää valokuvaajaa ottamaan kuvan kohteesta. Kohde voi olla mitä tahansa metsästä löytyvää esimerkiksi puu, muurahaispesä tai maisema.

Valokuvaaja ”ottaa kuvan”, eli avaa silmänsä muutamaksi sekunniksi ja painaa mieleensä näkemänsä kohteen. ”Kuvan ottamisen” jälkeen valokuvaaja sulkee silmänsä ja ohjaaja jatkaa kuljettamista. Kuvia voidaan ottaa useampia esim. 2–3 kpl.

Parit kokoontuvat ryhmään ja valokuvaajat kertovat millaisia kuvia he ”ottivat” ts. millaisia kohteita he näkivät

Pari vaihtaa rooleja ja sama tehdään uudestaan.

Hajucocktail (Hajuaistiharjoitus)

Jaa jokaiselle lapselle tms. astia ja pyydä heitä tekemään siihen hajucocktail. Hajucocktail muodostuu mukiin kerätyistä eri tuoksuisista asioista, jotka löytyvät maastosta, esimerkiksi kuusen havuista, pihlajan lehdistä, kukista, karikkeesta tms.

Kun cocktailit ovat valmiita, ryhmä kokoontuu haistelemaan toistensa luomuksia ja vertailemaan hyviä ja vähemmän hyviä tuoksuja.

Vinkki! Tuoksut tulee parhaiten esiin hieromalla kasveja esim. sormien välissä, jolloin kasvin osat rikkoutuvat ja tuoksut vapautuvat paremmin ilmaan.

Luonto-CD (Kuuloaistiharjoitus)

Jaa lapsille pyöreät cd-levyä muistuttavat paperi- tai pahvikiekot sekä kynät. Pyydä lapsia levittämään hieman ympäristöön, jotta jokainen löytää itselleen rauhallisen paikan. Pyydä lapsia sulkemaan silmänsä ja kuuntelemaan luonnossa kuuluvia ääniä noin minuutin verran.

Kuuntelun jälkeen jokainen piirtää cd-levylleen kuulemiaan ääniä, esim. linnunlaulua voisi kuvata lintu, puiden huminaa puut jne. Pyydä sijoittamaan äänet oikeille kohdille levyä siten, kuin kuuntelija olisi cd-levyn keskipisteessä. Siis vasemmalta kuuluvat äänet piirretään vasemmalle jne.

Vaikeuttaminen: Merkitse cd-levyyn ilmansuunnat ja pyydä piirtämään äänet paperille siihen ilmansuuntaan, mistä ne kuuluvat.

Oma puu (tuntoaistiharjoitus)

Jaa lapset pareihin. Toinen pareista on ohjaaja, joka kuljettaa maastossa toista, jolla on silmät kiinni ja joka on tunnustelija. Ohjaaja vie tunnustelijan valitseman puun luo, joka on tunnustelijan ”oma puu”. Tunnustelija saa tunnustella puuta, mutta silmät on edelleen pidettävä kiinni ja hänen tulisi painaa mieleensä puun tuntomerkit, jotta tunnistaisi puun myöhemmin.

Tämän jälkeen ohjaaja vie tunnustelijan takaisin lähtöpisteeseen ja hän saa avata silmänsä. Nyt tunnustelija yrittää tunnistaa lähimaastosta ”oman puunsa” ts. sen puun, jota hän kävi tunnustelemassa.

Kun ”oma puu” on löytynyt, parit vaihtavat rooleja ja sama tehtävä toistetaan.

Vinkki! Tunnistaminen vaikeutuu, jos ohjaaja vie tunnustelijaa hieman kiemurrellen maastossa, eikä mene suoraan puun luo.

● HUOMIOITAVAA

Harjoitteet, joissa paria kuljetetaan silmät kiinni, vaativat suurta luottamusta kuljettajaa kohtaan, joten lapsille kannattaa painottaa luottamuksen merkitystä ja olemista luottamuksen arvoinen.

Kuljettaja ei saa missään tapauksessa kuljettaa silmät kiinni olevaa paria niin, että hän voisi vahingoittua! Hän voi ohjailta pariaan esim. kertomalla, milloin pitää kumartua tms.

Tehtävät soveltuvat hyvin myös vanhemmille ikäryhmille.

● KANNUSTA LIIKKUMAAN OMALLA AJALLA

Anna osallistujille kotitehtäviä. Anna yksi tehtävä yhdellä harjoituskerralla.

- 1) Pyydä osallistujia etsimään oman kotinsa lähimaastosta paikkoja, joissa voi toteuttaa näköaistiharjoituksen yhdessä oman vanhemman kanssa.
- 2) Pyydä osallistujia tuomaan seuraavaan harjoitukseen hyviä hajucoctailleja. Muistuta, että tuoretuotetta ei voi sulkea esim. muovipussiin viikoksi odottamaan harjoituskertaa, vaan tuotteen pitää olla melo tuore.
- 3) Pyydä osallistujia piirtämään ääni-CD omassa kotipihassa tai lähimaastossa. Pyydä heitä tuomaan piirros mukanaan seuraavalla kerralla.
- 4) Pyydä osallistujia toteuttamaan oman puun harjoitus omalla ajalla joko yhdessä kaverin kanssa tai yhdessä perheen kanssa.